

विष्णुमविज्ञानपर्यन्तम् VARĀH. BRH. S. 42, (43), 4. अनादिमध्यपर्यन्त adj. MBh. 13, 785. अपर्यन्तं unbegrenzt. endless ÇAT. Br. 10, 1, 5, 4. 14, 9, 1, 10. MBh. 1, 796. 2, 578. 7, 2328. 4416. 14, 2666. R. 6, 1, 17. Am Ende eines adj. comp. nach einem Worte, das die Grenze, das Ende angeht: पृथिवी समुद्रपर्यन्ता das Meer zur Grenze habend, bis zum Meere reichend AIT. Br. 8, 15. MBh. 1, 2472. 4, 629. 14, 818. PAÑĀT. 223, 3. षोडशालरु RV. Prāt. 17, 28. पञ्चदश KĀTJ. ÇR. 6, 1, 31. 23, 1, 3. ÇĀÑBH. ÇR. 11, 1, 3. 15, 3, 2. Nir. 1, 1, 12, 5. 14, 4 (= Bhāg. 8, 17). स एष निमेषादियुगपर्यन्तः Suçr. 1, 19, 20. SĀMĀHJAK. 40. 54. 56. BHĀSHĀP. 43. PAÑĀT. I, 422. Schol. zu P. 4, 1, 18. 7, 2, 91. तमिस्राद्यस्तद्धिता रूधाच्यपर्यन्ताः gaṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. भवत्संवादपर्यन्तः शापो ऽयमभवच्च मे KATHĀS. 14, 86. अनेकगुणो (विमानवर) so v. a. mit einer Menge von guten Eigenschaften versehen MBh. 13, 5305. पर्यन्तम् bis an's Ende von, bis auf Kap. 3, 47 (vgl. SĀMĀHJAK. 54). तद्राश्याकालो KATHĀS. 50, 53. किं मम वचनं पर्यवसानपर्यन्तमवगतं युष्माभिः Hit. 116, 20. गोः प्रत्यर्पणपर्यन्तं यः कार्यं करोति Sch. zu P. 5, 2, 14. अग्निप्रत्यर्पणपर्यन्तमधीति Sch. zu P. 2, 1, 6. VOP. 6, 61. औतुर्यप्रतिपत्ति Schol. zu ĠAIM. 1, 18. अन्तःपुरो KATHĀS. 40, 67. Im comp. ohne Flexionszeichen: अन्तःपुरपर्यन्तगमन Gtr. 11, 32. अन्तःपुरपर्यन्तस्यायिन् Sch. zu Kap. 1, 33. — Vgl. निष्पर्यन्त, नेत्र.

2. पर्यन्त (wie eben) adj. f. या nach allen Richtungen gelegen: पर्यन्तो पृथिवी कृत्स्नाम् HARIV. 9151.

पर्यन्तिका (von 1. पर्यन्त) f. der Verlust aller Vorzüge (गुणाश्चेश) HĀR. 210. पर्यन्त्य fehlerhafte Schreibart für पर्यन्त्य Sch. zu H. 164. 172. R. 6, 3, 9. 31, 32.

पर्यय (von 3. इ mit परि) m. 1) Umlauf, Ablauf einer Zeitperiode; = अतिपात, अतिक्रम Schol. zu P. 3, 3, 38. AK. 2, 7, 36. 3, 3, 33. H. 1504. अर्धपर्यये M. 11, 27. मूर्ध्निश्च निमेषाद्य तथैव युगपर्ययाः MBh. 13, 989. सकृद्युगपर्यये 2, 72. द्वापरे समनुप्राप्ते तृतीययुगपर्यये BHĀG. P. 1, 4, 14. सा च रात्रिरपक्रान्ता सकृद्युगपर्यया HARIV. 533. कालपर्ययात् nach Ablauf einer bestimmten Zeit JĀGĀ. 3, 217. MBh. 1, 4502. कस्माच्चित्कालपर्ययात् dass. 3, 12414. 5, 7384. कालपर्ययेण (es ist wohl ०पर्ययेण zu lesen) dass. VET. in LA. 21, 18. मा भूत्कालस्य पर्ययः so v. a. möge die Zeit nicht unnütz verstreichen R. 1, 24, 11. 26, 3. — 2) Wechsel, Veränderung: ऋतु ० M. 1, 30. Suçr. 2, 428, 3. MBh. 1, 39. एतेन कर्मदोषेण पुरोधस्त्वमजायथाः । अहं राजा च विप्रेन्द्र पश्य कालस्य पर्ययम् ॥ MBh. 13, 489. यन्त्रिभिर्नित्यसंपन्नो वृषेणास्त्रेण मेधया । सो ऽश्वन्धो विराटस्य पश्य कालस्य पर्ययम् ॥ 4, 598. क्रियतां वासपर्ययः Wechsel des Wohnorts 3, 15357. VARĀH. BRH. S. 42 (43), 17. पल्लमो ऽपि निपातेन वेषो स्यात्स्कन्धपर्ययः welche, wenn ein Wimperhaar zu Boden fällt, dasselbe mit einem (fallenden) Baumstamme verwechseln, MBh. 12, 449. मार्त ० unregelmässiger Wechsel, Verkehrung Suçr. 2, 305, 5. नक्षत्राणाम् Verrückung MBh. 12, 11134. — Vgl. पर्याय.

पर्ययाण (wie eben) n. 1) das Herumgehen, Umwandeln: प्रवपपाप्रलवनपर्ययाणु Gobb. 4, 4, 24 (?). अग्नि ० R. Gobb. 2, 41, 9, v. l. für पर्युत्तण. — 2) was zum Umwinden dient: इषुपर्ययाणानि दुष्ट्यात्त्रिष्यायाशत्पासूलानि बध्नाति KAUC. 14. — 3) = पर्याया Sattel ÇABDAM. im ÇKDr.

पर्येषण (von 2. अर्ष mit परि) n. das Umsfängen, Befestigen ÇAT. Br. 3, 6, 4, 18.

IV. Theil.

पर्यवदात (परि + अर्च ०; s. 7. दा mit अर्च) ganz rein VJUTP. 39. पर्यवधारण (von धर् with पर्यव) n. das Nachgrübeln Schol. zu VEDĀNTAS. 13, 6 v. u.

पर्यवरोध (von रूध् mit पर्यव) m. Hemmung VJUTP. 171. पर्यवसान (von सा, स्यति mit पर्यव) n. Schluss, Ende: कर्मणः Gobb. 4, 6, 15. आकाङ्क्षा प्रतीतिपर्यवसानविरुहः SĀH. D. 8, 20. MADHUS. in Ind. St. 1, 23, 5 v. u. किं मम वचनं पर्यवसानपर्यन्तमवगतं युष्माभिः Hit. 116, 20. = परिनिष्ठा Schol. zu Kap. 1, 69. निश्चय ० adj. = निश्चयात् PrātĀPAR. 80, b, 12. परमात्मादिद्यात्स्यज्ञानविधीनां तावन्मात्रपर्यवसानता ÇĀÑK. zu BRH. ĀR. UP. S. 76.

पर्यवसानिक (vom vorherg.) adj. zum Schlusse —, zum Ende sich neigend: द्वापरस्य क्लेशैव संधौ पर्यवसानिके MBh. 12, 12953.

पर्यवसायिन् (von सा, स्यति mit पर्यव) adj. mit Etwas schliessend: संदेहमात्रपर्यवसायिनी शुद्धा (संदेहालंकारिता) die Redefigur der zweifelnden Frage heisst «rein» in dem Falle, wenn sie nichts Anderes enthält als eben den Zweifel PrātĀPAR. 72, a, 7.

पर्यवस्कन्द (von स्कन्द mit पर्यव) m. das Hinabspringen (vom Wagen) MBh. 6, 3319. fälschlich ०स्कन्ध 7, 4444.

पर्यवस्था (von स्या mit पर्यव) f. Widersetzung, Opposition; = विरोधन AK. 3, 3, 21.

पर्यवस्थातृ (wie eben) nom. ag. Widersacher, Gegner P. 5, 2, 89. HALĀ. 2, 304. MBh. 2, 880.

पर्यवस्थान (wie eben) n. = पर्यवस्था ĠĀTĪDH. im ÇKDr.

पर्यश्रु (परि + अश्रु) adj. voller Thränen, in Thränen schwimmend; von Augen MBh. 1, 1902. 3, 11320. 5, 5968. R. 2, 90, 14. Spr. 1214. 1425. RĪGĀ-TAR. 3, 251. vom Weinenden selbst RAÇH. 13, 70.

पर्यसन (von 2. अस् mit परि) n. das Hinundherwerfen, Hinundherbewegen (des Schwanzes) P. 3, 1, 20. VĀRT. 3.

पर्यस्त partic. praet. pass. von 2. अस् mit परि; s. das. Nach H. an. 3, 60 und MED. t. 121 = अस्त, पतित umgeworfen und = कृत getötet.

पर्यस्तमयम् (von परि + अस्तमय) adv. um Sonnenuntergang ÇĀÑKH. ÇR. 1, 3, 5.

पर्यस्तवत् (von पर्यस्त) adj. den Begriff des पर्यस्त enthaltend AIT. Br. 5, 1. पर्यस्तार्त्तं (प ० + अर्त्त = अर्त्ति) adj. verdrehte Augen habend AV. 8, 6, 16.

पर्यस्ति (von 2. अस् mit परि) f. = पर्यङ्क 2. TRĪK. 3, 3, 31. H. an. 3, 60. ०का f. dass. H. 679. MED. k. 113. HALĀ. 2, 255. न पर्यस्तिकावष्टम्भपा-

द्रसारणानि गुरुसंनिधौ कुर्यात् so v. a. er sitze nicht mit untergeschlagenen Beinen, stütze sich nicht und strecke die Füsse nicht aus (vgl. u. पर्यङ्क 2.) Suçr. 2, 145, 1. Nach ÇKDr. und Wilson Bett, Bettstelle (खट्टी); diese Bed. könnte man versucht sein auch in der aus Suçr. mitgetheilten Stelle anzunehmen, wogegen aber schon der Plural (wenn अर्चष्टम्भ mit पर्यस्तिका zu verbinden wäre, würde der Dual stehen) spricht. Nach VJUTP. 199 bezeichnet पर्यस्तिकाकृति Einen, der beide Schultern bedeckt hat; vgl. व्यस्तिक.

पर्याकुल (परि + आ ० oder von 2. कर् with पर्या) adj. f. या 1) erfüllt, voll von Etwas: वाष्पपर्याकुलेतण R. 1, 4, 14. 2, 74, 13. वाष्पपर्याकुलमुख 31, 1. 41, 14. क्रोधपर्याकुलेतण MBh. 1, 6893. 5, 7061. 7122. HARIV. 3655. 10741. R. 1, 41, 27 (42, 25 Gonn.). वाष्पपर्याकुलो वचः R. Gonn. 2, 24, 4. व-